

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא ב"ק פ"י ע"ש], (ב) או משכנו. רש"י, א' י"ל מהאומן, (ד) י"א לאוקמן. ר"מ, ד' ר"מ מ"ו,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא בו' ואור"י דלק"מ. קשה לי הא מזה קשה במתניתין דקמני י"א' עד שיבא שם מקלט הולכה וקשה הא יש לו מנו דכפר הכל וא"כ מוכח מירוש' שהני 51:ע:

הגהות הב"ח

(א) גנ' (אמר רב הוה יתבטא קמיה דחנניי ואמר לי ור' חנני' ח"מ וינ' ס"א והא גי' רשנ"ס אמר רבי חייא ובי ור'): (ב) שם ס' ל' כרפלא א"ל לא היו: (א) שם שפיר קאמרי ליה מ"ט רבא. ינ"י גי' חוס' בלא משויי ליה רבא: (ד) רשב"ם ד"ה מיוצגא ור' החומי' ק' וטרען שמכרי לי אח"כ או משכנו בידוי איתנא נאמן: (ה) (א) אמר רב חייא ובי טעמ' אחד שהוא: (ו) ד"ה אמר ליה בעל הבית לאומן הסיד':

מוסף תוספות

א. והיינו טעמא דירבועת מדרה מקצת וכדריבה דאמר (ב"מ ג.) מפני מה אמרה תורה מדרה במקצת הטענה ישבע דאיתו נאמן מתוך שיכול לבפרו בכל, חוקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו. רשנ"א. ב. [ו]הא דלא מסיים בה משום דאיתריותו לישני דרבה פריך ללישנא קמא או איכא עדים אפ"י ליכא ראה, אחר אמאי יש לו חוקה, ואי ללישנא בתרא או איכא עדים וראה, אחר אמאי יש לו חוקה. יר"ן. ג. עיין רמב"ן ויר"ן. ד. [ו]כשכשר ראשון סבור שהוא אותו טלית שנתן חבירו של זה ונתן לו המעות וחבירו נתירצה במעות ואפ"י הטלית ביד האומן מוכרו לו ותמצא שהוא קניי לאומן ויזין שנתנו לזה להשתמש בו הרשות בידו. רשנ"א. ה. ומסתמא שלי הוא. ו. כי אביי היה סובר שהזין היה נתון לכופס שיוציאנה לפני העדים ויראו אותו כיון שיש עדים שראו טלית כשטליתו ברשותו ולא לאו ידידה הוא לא מפסיד. וסא,

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

אלא לאו דליכא עדים. עדי מסירה ואע"ג דראה: וקסני אומן מהימן. דקתני על צעה"צ להציא ראייה כרצה ומיוצגא דאציי דאמר לא מהימן היכא דראה: **דליכא עדים ולא ראה**. ודברי הכל מהימן דמני אמר לא היו דברים מעולם: הא אחר. איניש צעלמא דלאו

אומן: היכי דמי. דבאומן אין לו

חוקה ואחר יש לו חוקה: אי דאיכא

עדים. שמסר צעה"צ לאומן בפניהם

והוא דראה הטלית עכשיו בידו א"כ

היחך דייקנין אחר יש לו חוקה הא

כיון דאיכא עדים דבמורת פקדון

צא לידו וגם רואין אותו עכשיו בידו

דלא מני למימר החורטיו כך הא

ודאי לא מהימן לומר לקוח הוא בידי

דמאי שגא מחרים ואפטורפוס שאין

יכולין לומר לקוח הוא בידי והא

ליכא למימר דדדאיכא עדים ולא ראה

מיירי והלכך אחר מהימן דהא אפילו

אומן נמי מהימן לדברי הכל דהא

זוקמין לעיל [מה:] המפקיד אלל חבירו

צעדים אין צריך להחזיר לו צעדים

ומיגו דמני אמר החורטיו כך כי אמר

נמי לקוח הוא בידי מהימן: אלא לאו

דליכא עדים. בשעת מסירה והלכך

אע"ג דרואין אנו בידו דאחר יש לו

חוקה דכיון דלאו אומן יכול לומר

לקוח הוא בידי כדין כל הקוין

מטלטלין מחבניהן שאין צריכין עדים

אלא מכיון שהוא מוחזק בו יכול לומר

שלי הוא שלקחמיו ממני: וקסני אומן

אין לו חוקה. היכא דליכא עדים

ואיכא ראה כאצי: **סיוצגא דרצה**.

דאמר לעולם מהימן אומן עד דאיכא

תרמי. והשתא שמעינן מהכא

דהמפקיד אלל חבירו צעדים אין צריך להחזיר לו צעדים דהא דער ביה רבה לגבי דאציי ובהמוכר את הבית לקמן (דף ע.) פסקינן

שאפילו המפקיד אלל חבירו בשטר אין צריך להחזיר לו צעדים. ומדקאמר גמרא אי דאיכא עדים אחר אמאי מהימן מנייה שמעינן

שהמפקיד אלל חבירו צעדים ועדיין ישנו לפקדון בידו לפנינו שאינו

יכול לטעון החורטיו כך (י) ולטעון שמכרו לי אח"כ אינו נאמן.

וה"מ צשראה ותפס אלל אס לא ראה (ותפס) מהימן מיגו דאי צעי

אמר החורטיו כי לא אמר מכרת אותם לי נאמן ובצצועה. וה"מ

שהפקיד אללו צעדים אלל אס ראה טליתו ביד חבירו ומכירין בו

עדים שהיה של זה הטוען לזה מה טיבו אללך ואמר לו לקוח הוא

בידי הוא נאמן דאין זה נאמן לומר הפקדמיו אללך מאחר שאין לו

עדים. וה"מ שגמא טליתו ביד חבירו שאינו אומן אלל ראה טליתו

ביד אומן ואמר אומן לקוח הוא בידי אינו נאמן אא"כ יש לו עדים

שלקחו מזה בפניהם (וצא הלה ונטל את שלו) ואע"פ שלא מסר

לו צעדים אלל אס לא ראהו בידו נאמן האומן לומר לקוח הוא

בידי ואע"פ שמסר לו צעדים דמיגו דמני טעין החורטיו כך כי אמר

נמי לקוח הוא בידי נאמן. וה"מ דאומן אין לו חוקה בכלים שאותו

אומן ראוי לתקן כגון לזבוע בגד לזבוע וטלית לכובס וכן חלוק וכל

גדגדים בני כיבוס ולעבדן עורות. וה"מ שיש חילוק בין אומן לבעל

הבית בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר אלל דברים העשויין

להשאיל ולהשכיר ל"ש אומן ול"ש כל אדם אס אמר לקומין הן בידי אינו

נאמן במס' שבועות (דף מו.): **בנים האומן**. שנתן לו האומן טלית של

אדם אחר: ה"ו **ישתמש בן עד שיצא הלה**. אותו שנטל טליתו של זה א

נתן לו זה מדעת: **אמר רב חייא**. טעם דרישא צא לפרש מאי שגא מסריפא וכי אין אדם עשוי בו' והלכך איכא למימר שהאומן מכר

טלית (י) אחת שהוא מתקן צמאות בעל הבית שזוה לו למכורו וטעה האומן ומכר טליתו של זה או נתן לו טלית זו מדעת עד שיחזיר לו את

שלו וכיון דמדעתו נתן לו מותר להשתמש בה מה שאין כן בבית האכל ובבית המשתה: ל"ש. דמותר להשתמש אלא שנתן לו האומן

עצמו דאיכא למימר מדעת עשה: **אכל**. אס נתנו לו לזה אשתו ובניו של אומן לא ישתמש דאיכא למימר מייטעא טעו: **והוא נמי**.

אומן: **לא אמרן**. דאס נתן הוא מותר להשתמש בו אלא דאמר ליה הילך טלית זו או דאיכא למימר דלהכי לא אמר ליה טליתך שאין זו שלו ומדעת

נתן לו חליפי טליתו שלו: **אכל**. אס אמר לו הילך טליתך כסבור הוא שזו היא שלו וטעות הוא ואסור להשתמש שלא מדעת. וכן הלכה:

רמאי דפומבדיתא. האומנין שמציאין להן בגדים לתקן כדאמרינן התם (חולין דף קסו). פומבדיתא לווין אשני אושפיזין: **אמר ליה**.

בעל הבית (י): **הב לו סרגלא**. טליתי שמסרתי כך לתקן: **דחוויו גבך**. בגד אחד ראו והוא שלי ומיהו העדים אין מכירין בו יפה

אס זה הוא: **אפקיניה ונחויניהו**. הולא אותו שיראו עדים שאתה אומר אחרינא הוא ואמת דצריך והולא עמנך מן האשד: **איצרא לא**

מפיקנא ליה. באמת לא אוציאנו בצביל טענותיך של הכל ארעה לך ממון אחרים וחוה הרמאות דלא לשם שמים מתכוין אלא לגנוב את

טלית חבירו מתכוין: **שפיר קאמר ליה**. האומן. כך השיב רבא לאצי שאע"פ שרמאים הן הדין עמם דאפי' כשרים צשציראל יכולין לטעון כן:

מו.

דמהימן ואין כאן שום חידוש אלא ודאי איירי בראה ואפ"ה אומן מהימן ומשני לעולם גדליכא עדים ולא ראה ולא תני לרישא לשום חידוש אלא משום סיפא דבעי לאשמועינן דינא בנתנה לו תנא נמי רישא כל זמן שהטלית ביד אומן אע"ג דפשיטא היא ואין להקשות

במאי דמשני אצי אמאי נקט בסיפא

נתנה לו הוה ליה למיתני ראהו בידו

אע"פ שהטלית ביד אומן דהא לא

נחת תנא לאשמועינן מידי צדינא

דראה ולהכי קתני נתנה לו והוא

הדין דראה נמי כנתנה דמי שהיה

צריך לימנה לו על כרחו:

אלא לאו דריבא עדים. הקשה ריב"ס דהיכי מצינן לאורויי

גדליכא עדים אס כן אמאי צומנו

נשבע ונטול הא אמרינן צריש כל

הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) דאס

שכרו שלא צעדינן מתוך שיכול לומר

לא שכרתיך מעולם יכול לומר לו

שכרתיך ונתמי כך שכר^ו ואור"י דלא

קשה מידי דחדא דפלוגתא היא

התם ועוד דהכא ליכא האי מיגו

כיון שמודה במקצת ואי אמר לא

שכרתיך מעולם הוי כופר בכל וחוקה

דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו^א:

אי דאיכא עדים אחר אמאי יש לו

חוקה. ונראה דבראה מיירי

דאי בלא ראה אומן נמי יש לו חוקה

מיגו דאי צעי אמר החורטיו כך דאין

צריך להחזיר לו צעדים אלא ודאי

בראה מיירי א"כ אחר אמאי יש לו

חוקה כיון דאיכא עדים דבמורת

פקדון צא לידו ולא מני למיטען נמי

החורטי כך שהרי ראה^ב ופר"ם נראה

לר"י מאד רחוק על כן לא נכתבתי^א: **וכי אין אדם עשוי לומר לאיכא** מבור אי מצייתי. וטעה אומן ומכר את של זה שהיה סבור למכור

את של חבירו ונתן לו את של חבירו תחתיו^ב אלל אס לא היה עשוי

לומר לאומן למכור לא היה מותר ממחמת שטעה אומן ונתן את

שלו לחבירו דהוי כנתחלפו לו בבית האכל או בבית המשתה וסופו

שיחזיר חבירו את שלו לאומן ויחזור ויתבע ממנו טליתו:

הא אית לי שהדי דחוויה גבך. פי' טלית שהיו בו סימנים כעין

שלי^ה ולא שהיה להם טביעות עיין שהיו מכירים שהיא שלו:

שפיר קאמר ליה. דלא משוי ראה מ"ט דראה תניא מימא לרשב"א

דמאי צעי למימר אי צעי למימר שפיר קאמר דלא משוי

ליה ראה דלא צעי לאפוקי דנחמיה^ה דמה צריך למימר עלה ראה

תניא פשיטא דאי מפיק ליה ויכירוה שהיא שלו דחייב להחזיר שהרי

כפר ואמר לא היו דברים מעולם ונראה לו לפרש הכי שפיר קאמר

כלומר שטוען טענה זו לא היו דברים מעולם דעל ידי כך לא משוי

ליה ראה הואיל ולעדים לא היה בה טביעות עין ויכול לומר אחר

היה אלל אי הוה טעין לקוח הוא בידי לא היה נאמן דאין לו עוד מיגו

דאי צעי אמר החורטיו כך או לא היו דברים מעולם דירא לומר כן

הואיל ויש עדים שראו טלית כאותו שהוא שלו בידו והשתא אמי שפיר

דקאמר מ"ט ראה תניא כלומר אע"פ שאינה ראייה גמורה של

טביעות עין אלא שהיו בה סימנין כמו שלו דראה דקתני בצרייתא

משמע ליה בכל ענין ראייה^ה (גמורה) אינו נאמן לומר לקוח הוא בידי:

שלח

האומן ולא היו שואל שלא מדעת כדמפרש לקמיה דאיכא למימר האומן

מכר לו זה מדעת: **אמר רב חייא**. טעם דרישא צא לפרש מאי שגא מסריפא וכי אין אדם עשוי בו' והלכך איכא למימר שהאומן מכר

טלית (י) אחת שהוא מתקן צמאות בעל הבית שזוה לו למכורו וטעה האומן ומכר טליתו של זה או נתן לו טלית זו מדעת עד שיחזיר לו את

שלו וכיון דמדעתו נתן לו מותר להשתמש בה מה שאין כן בבית האכל ובבית המשתה: ל"ש. דמותר להשתמש אלא שנתן לו האומן

עצמו דאיכא למימר מדעת עשה: **אכל**. אס נתנו לו לזה אשתו ובניו אין

משתמש בהן דשלא מדעת יחביו ניהלה: והוא נמי.

האומן אי יחבי לו: לא

אמרן. דמשתמש בה: אלא

דאמר ליה הא לך טלית זו

סתם. משמע דמדעת יחביה

ניהיליה דקא דע דלא ידידה

היא ונתנה לו לישמש

בה: סבריל. טלית. לא היו

דברים מעולם. שאין בידי

טליתך: אפקיניה. טלית

אחרינא דאמרת דלא ידידי

הוא וניחוינה: אמר איבא.

כלומר בדוראי שלא אוציא לך טליתך:

עין משפט ונר מצוה

קנו א מיי' פ"ט מה'ל

טוען הל ב סמג עיין

זה טוש"פ ח"מ ס' פט

סעף ה:

קנה ב מיי' פ"ו מה'ל

גולה הל' ו סמג עיין

עג טוש"פ ח"מ ס' קלו

סעף א:

קנה ג מיי' שס טוש"ע שס

סעף ב:

קס ד ה מיי' שס טוש"ע

שס סעף א:

קבא ו מיי' פ"ט מה'ל

טוען הל' א סמג

עיין זה טוש"פ ח"מ ס' קלז

סעף א:

רבינו גרשום

אלא לאו דליכא עדים וקתני

דאומן מהימן באגריה.

היכא דלית ליה עדים

ורואה לבעל הבית ברשא.

ותיובתא דאביי דאמר

דהיכא דליכא עדים כי

ראה מהימן בעל הבית

ותפיס ליה וזאת הכא עציג

דראה בעל הבית ביד האומן

לא תפיס דהאומן מהימן.

וסייעתא לרבה דאמר הואיל

דאיכא תרתי אבל ראה

לחור מהימן האומן דהכא

נמי דליכא אלא ראה לחור:

לא לעולם דליכא עדים ולא

ראה. משה האומן מהימן

אבל אי ראה אציג דליכא

עדים מציי תפיס דלא מהימן

האומן וכדאביי: הא אחר.

כגון סוחר יש לו חוקה:

היכי דמי אי דאיכא עדים.

שהפקידה אצלו וראה בידי

אחר אמאי יש לו חוקה.

עדים לא מציית לה לאוקמי

דפשוש דאיכא למיפוך אחר

אמאי יש לו חוקה הואיל

דאיכא עדים בשלמא לאביי

ניחא משום דליכא עדים

וראה מהא תפיס דאין לו

חוקה לאומן אלא לרבה

דאמר דבעינן תרתי עדים

וראה משה אין לו חוקה

אבל אי ליכא עדים אציג

דראה יש לו חוקה והא

קתני דאין לו חוקה קשיא:

נתחלפו כלים בכלים בבית

האומן. ויחזירו לו האומן

כליו של אחר: הרי זה

ישתמש בה. זה באותו כלי

עד שיבא הלה ויטול את

שלו ויחזירו לו את שלו אבל

אס נתחלפו לו בבית האכל

כר: אמר רב חייא. מפרש

מאי איכא רישא לספא:

וכי אין אדם עשוי לומר

לאומן מכור לי טלית. למי

שבקבשו ממך דראי עש